

Kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks Overvåkingsfiske etter rømt oppdrettslaks

Fiskeseminar 9. januar 2018

Kvalitetsnorm for ville bestander av atlantisk laks (*Salmo salar*)

- Ble vedtatt ved kgl.res. 20. september 2013
- Er hjemlet i naturmangfoldloven § 13
- Målet er minimum god kvalitet for den enkelte bestand basert på to delnormer:
 - Gytebestandsmål og høstingspotensial
 - Genetiske integritet

		Gytebestandsmål og høstingspotensial				
		Svært dårlig	Dårlig	Moderat	God	Svært god
Genetisk integritet	Svært Dårlig					
	Dårlig					
	Moderat					
	God					
	Svært god					

Delnorm gytebestandsmål og høstingspotensial

- **Gytebestandsmål** er den mengde hunnlaks, målt i vekt, som må gyte for at et optimalt antall smolt kan forlate elva hvert år.
- **Høstingspotensial** vurderes i forhold til hva som ansees å være «normalt høstingsnivå» for en bestand.
- **Normalt høstingsnivå** er det som en bestand skal kunne tåle et gitt år på bakgrunn av kunnskap om sjøoverlevelse, samtidig som bestanden når gytebestandsmålet.

Delnorm genetisk integritet

- Grad av genetisk påvirkning fra oppdrettslaks (målt med genetiske markører)
- Artshybridisering
- Seleksjon

Klassifisering og overvåking etter kvalitetsnormen

- KLD fastsetter hvilke villaksbestander som skal klassifiseres etter normen
- Klassifisering og overvåking etter kvalitetsnormen skal utføres av vitenskapelig fagmiljø med særskilt kompetanse på villaks som pekes ut av KLD
- Miljødirektoratet skal publisere oppdaterte oversikter over kvaliteten for de enkelte bestandene.
- (VRL: www.vitenskapsradet.no)

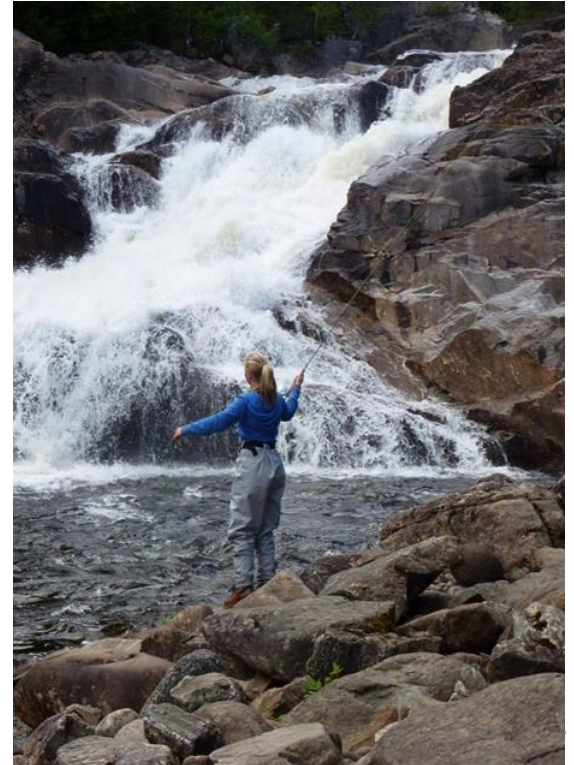

Forenklet tilstandsvurdering for laksebestander

- Mer enn 200 vassdrag har laksebestander som ikke kan vurderes etter kvalitetsnormen.
- Kan ikke beregne gytebestandsmål og høstbart overskudd.
- Mangler annen informasjon om gytebestandens størrelse.
- Mange små vassdrag blant disse.
- Flere vassdrag hvor sjørørret og sjørøye dominerer og laksebestanden er fåtallig.
- www.vitenskapsradet.no : rapport nr. 10 fra 2017, kap. 11

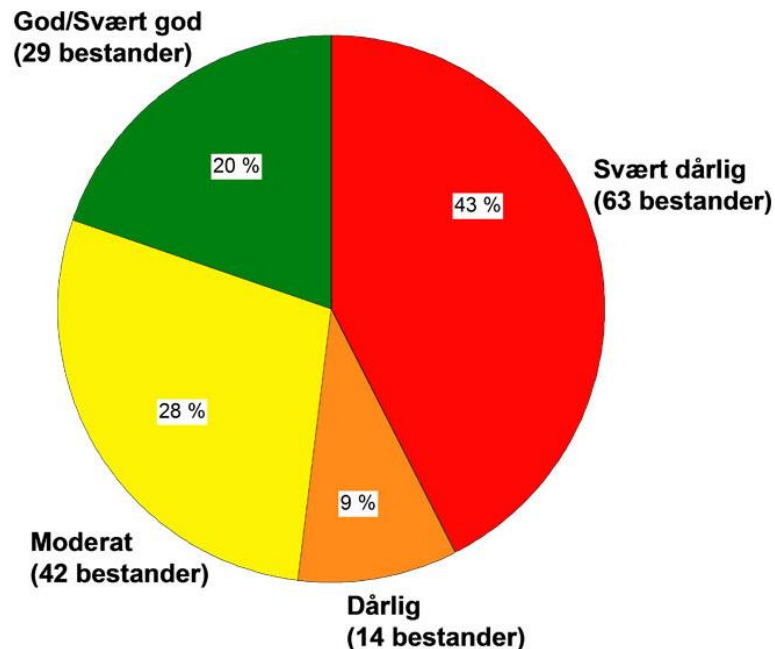
Klassifisering av anadrome arter/bestander

1. Kvalitetsnormen for vill atlantisk laks
2. Kvalitetsnorm «light» for vill atlantisk laks
3. Klassifisering av sjørret- og sjørøyebestander (i punkt 1 og 2)

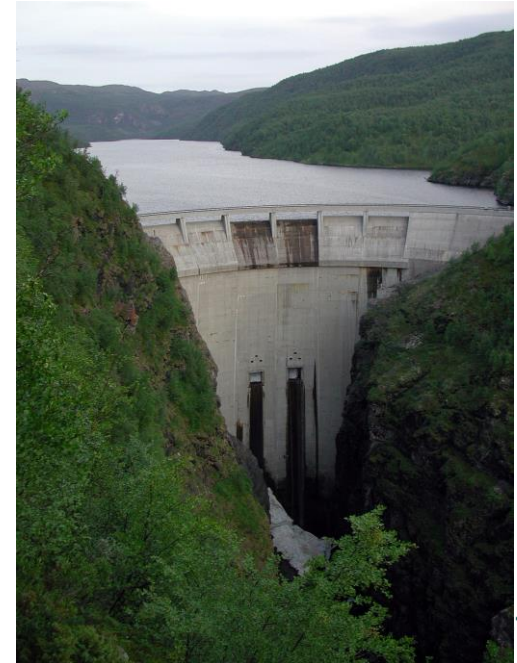
Klassifisering etter kvalitetsnormen

- Det er VRL som klassifiserer laksebestandene etter kvalitetsnormen
- 148 vassdrag er klassifisert
- Bare 29 bestander hadde god eller svært god kvalitet
- Laksebestandene i Rogaland, og nordre del Trøndelag hadde best kvalitet
- Bestander i søndre del av Trøndelag, Troms og Hordaland hadde dårligst kvalitet.

Tiltaksplaner

- 119 vassdrag som ikke når minst god kvalitet
- Påvirkninger fra akvakultur og vassdragsreguleringer de viktigste årsakene til at minst god kvalitet ikke nås

9 vassdrag i Trøndelag når ikke målsettingen om minst god kvalitet

- Namsen
- **Salvassdraget**
- **Verdalselva**
- Gaula
- Nidelva
- **Orkla**
- **Stordalselva**
- **Teksdalselva**
- **Vigda**

Møte med sektormyndigheter

- FM skal ha en rolle i forkant
 - Kvalitetssikring
 - Kontakt mot rettighetshavere
- FeFo
- Sektormyndigheter

Overvåking av rømt oppdrettslaks

Sektormyndigheter - ansvar

- Miljømyndighetene har ansvar for overvåking ville bestander av laksefisk
- Fiskerimyndighetene har ansvar for overvåking og forekomst av rømt oppdrettsfisk i sjø og vassdrag

Formålet med overvåking av rømt oppdrettslaks i vassdrag

- Evaluere effektene av forebyggende og avbøtende tiltak innført i forhold til rømming
- Evaluere effektene av nasjonale laksevasdrag og - laksefjorder
- Bidra med data til kvalitetsnormen og vannforskriften
- Grunnlag for akutte tiltak i regi av Fiskeridir.
- Grunnlag for gjenfangst og uttak etter utfiskingsforskriften

Overvåkingsmetoder

- Kilenotstasjoner
- Skjellprøver (i sportsfisket)
- Skjellprøver fra overvåkingsfiske/høstfiske
- Skjellprøver fra stamfiske
- Gytefisk- og gytegroptellinger
- Videoovervåking
- Feller

Lakse- og innlandsfiskeoven

- *§ 13. Dispensasjon for tiltak som har vern eller utvikling av fiskestammer som formål.*
 - Departementet kan uten hensyn til den enkelte grunneier eller rettighetshaver, eller til bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, gi tillatelse til å fange stamfisk og settefisk og til vitenskapelige undersøkelser eller praktiske forsøk og fiskekulturtiltak. Før fangst eller arbeid igangsettes, skal grunneiere og fiskeberettigete varsles.

Takk for oppmerksomheten!

www.miljodirektoratet.no